

THE SHOW MUST GO ON

Tri godine Vlade srpskog premijera **Mirka Cvetkovića** skoro da niko nije obeležio. Za razliku od prošlih godina kada su se opozicione stranke utrkivale u tome kako će za godišnjicu Vlade originalnije da izraze nezadovoljstvo njenim radom, a vladajuća koalicija organizovala posebne konferencije za medije ministara kako bi predstavila rezultate rada svakog resora – sada je godišnjica Vlade prošla skoro neprimetno.

Da nije bilo **Nenada Popovića**, potpredsednika opozicione Demokratske stranke Srbije (DSS), koji u Srbiji važi za vodećeg kritičara Vlade, koji je obeležavajući godišnjicu Cvetkovićevog kabineta predstavio svoj program hitnih mera za ozdravljenje srpske ekonomije „5 I“ (pet inicijativa), opozicija bi skoro ignorisala ovaj datum.

Očigledno je da su opozicione stranke procenile da nikakvu političku korist ne mogu da dobiju od kritikovanja inače veoma nepopularne Vlade i to početkom jula kada je interesovanje građana za politiku veoma malo, pa su odlučile da svoje argumente sačuvaju za jesen kada se očekuje početak predizborne kampanje.

Kao u onoj staroj arapskoj poslovice „ako neće breg Muhamedu, onda će Muhamed bregu“, premijer Cvetković je odlučio da ako već opozicija skoro ignoriše godišnjicu Vlade - istu obeleži sam. On je na godišnjicu Vlade zakazao javnu sednicu svog kabineta na kome je pred novinarima predstavio rezultate trogodišnjeg rada kako svog, tako i svojih ministara. Zanimljivo je da ni mediji nisu pokazali veliko interesovanje za godišnjicu Vlade. Osim prenošenja izlaganja premijera, nisu pravljene analize trogodišnjeg rada Vlade, nije bilo posebnih emisija u kojima bi predstavnici vlasti i opozicije sučeljavali svoje argumente u vezi sa radom Vlade, skoro da niko nije objavljivao izjave analitičara o radu Cvetkovićevog kabineta...

Utisak je da su se svi, od vlasti, preko opozicije do medija, prema godišnjici Vlade odnosili kao prema nekom neprijatnom događaju koji bi da što pre zaborave.

Rezimirajući tri godine rada svog kabineta na javnoj sednici, premijer Cvetković je kazao da je **“Vlada Srbije najviše snage i sredstava uložila na ekonomskom planu”**. **“Vlada je radila u vanrednim ekonomskim uslovima koje je uzrokovala svetska ekonomska**

kriza, ali i pored toga rezultati nisu izostali", ocenio je Cvetković. Srpski premijer je rekao "da je počeo ekonomski oporavak Srbije koja je krizu izdržala na nogama, za razliku od mnogih zemalja u kojima je kriza napravila pustoš, iako su imale mnogo bolju startnu osnovu". Cvetković je naglasio da je njegova Vlada umesto razvojnih mera bila prinuđena da upravlja "jednom od najvećih ekonomskih kriza u savremenoj istoriji". "Svetska finansijska kriza je pretila da potpuno razori ekonomiju Srbije, već iscrpljenu višedecenijskom blokadom, ratnim razaranjima i tranzicionim procesima", kazao je srpski premijer. Cvetković je istakao "da je Vlada Srbije sprečila propadanje svoje privrede, očuvala bankarski sistem, slobodno tržište i intervenisala posebnim merama da se teret krize ravnomerno i solidarno raspoređi". Premijer se posebno pohvalio činjenicom da je "bruto domaći proizvod (BDP) veći za 3,4 odsto u prvom kvartalu ove godine u odnosu na isti period 2010., da je industrijska proizvodnja veća za 5,1 odsto, a izvoz za 25,8 odsto". Prema njegovim rečima, Međunarodni monetarni fond (MMF) je zbog rasta BDP čak "revidirao projektovani rast BDP-a u 2012. godini i podigao ga sa 4 na 4,5 odsto". Vlada Srbije je konstantno "smanjivala javnu potrošnju, racionalizacijom zaposlenih i zamrzavanjem zarada", objasnio je prvi čovek srpske Vlade. "Ove brojke hrabre, ali i

upozoravaju da moramo i možemo da nastavimo da gradimo, da sačuvamo i ojačamo ekonomske potencijale, ubrzamo demokratske procese i stvaramo modernu i stabilnu Srbiju", kazao je Cvetković. "Paketi antikriznih i postkriznih mera koje je Vlada pravovremeno donela imali su pozitivne efekte. Srbija je jedina zemlja u Evropi kojoj je poboljšan kreditni rejting", rekao je na kraju svog izlaganja povodom trogodišnjice Vlade zadovoljni srpski premijer.

Ako je verovati premijeru Cvetkoviću - Srbija ima najbolju Vladu u Evropi. Zato je veoma čudno da tako dobra vlada ima loš rejting među građanima.

I tu dolazimo do osnovnog problema koji ima Cvetkovićeva Vlada. Sam premijer i njegov kabinet su ubeđeni da rade sjajan posao i najbolje što mogu. Razumljivo je da opozicija ima suprotno mišljenje o radu Vlade. Problem je u tome što loše mišljenje o radu Vlade imaju građani, ali i pojedine stranke vladajuće koalicije. Zašto je Cvetkovićeva Vlada nepopularna? Pokušajmo to da saznamo tako što ćemo prvo navesti koje je podatke koje mu ne idu u prilog u svom obraćanju naciji na trogodišnjicu svog kabineta premijer Cvetković prećutao.

Tek tako možemo da imamo potpunu sliku o Cvetkovićevom kabinetu.

Premijer nije rekao da je inflacija u Srbiji skoro dva puta veća od planirane kao i da je stopa nezaposlenosti sa 16 odsto u 2009. godini porasla na skoro 22 procenta u ovoj godini. Od formiranja njegove Vlade posao je izgubilo više od 400 hiljada ljudi. Iz godine u godinu tokom vladavine Cvetkovićevog kabineta padala je vrednost prosečne zarade. U maju se u Srbiji u proseku zarađivalo 36.000 dinara (*srednju kurs srpskog dinara prema kursnoj listi Narodne banke Srbije na dan 8. jul 2011. godine iznosio je 101.2978 dinara za jedan evro*), što je za godinu dana realni pad od 1.100 dinara. Ankete govore o tome da građani žive sve teže. Recimo, prosečna martovska zarada u Srbiji bila je 353 evra i spadala je među najniže u Evropi i regionu, čak je manja i od minimalne plate u Hrvatskoj, koja je 385 evra. Ako se Srbija poredi sa regionom, srpski radnici su bolje plaćeni samo od makedonskih, a slabije od slovenačkih, hrvatskih, bosanskih i crnogorskih radnika. Profesori, policajci i metalski radnici u Srbiji zarade dva puta manje od kolega u Češkoj. Premijera Cvetkovića bi posebno trebalo da zabrine činjenica da je prosečna plata u Srbiji u trenutku kada je postao premijer iznosila oko 420 evra, kao i da je danas prosečna plata u Srbiji niža od prosečnih plata u Bosni, Crnoj Gori i Albaniji. U skladu sa tim standard stanovnika je sve niži.

Oko 650 hiljada građana živi na granici ili ispod granice siromaštva, a čak 6222 dece mlađe od 18 godina se hrani u narodnim kuhinjama. Realna vrednost zarada građana je sve manja, a cene rastu. Jedna analiza rađena u februaru ove godine pokazala je koliko su osnovne životne namirnice skuplje u odnosu na februar 2010. godine. Recimo, mleko je tada koštalo 59,9 dinara a ove godine 79,9 dinara, ulje je sa 75,9 dinara a dostiglo cenu od 142,5 dinara, jogurt je poskupeo sa 66,9 dinara na 81,9 dinara, šećer je koštao 59,9 dinara u februaru 2010. godine a godinu dana kasnije 87,5 dinara, jabuke su poskupele sa 35,9 dinara na skoro 69,9 dinara, svinjsko meso je koštalo 379,9 dinara a godinu dana kasnije 449,9 dinara...

Premijer se pohvalio činjenicom da je izvoz u aprilu povećan za 25,8 a BDP za 3,4 odsto, ali je zaboravio da istakne da srpska privreda preživljava zahvaljujući kreditima i da su kursne razlike uzimale svu dobit iz izvoza. Tačno je da rast BDP pokazuje da je počeo umereni oporavak privrede, ali činjenica je da je time nadoknađeno tek nešto više od polovine pada iz 2009. godine. Devizni kurs je sa 92 dinara za evro u 2009. išao i do 108 dinara u protekloj godini, a samo u prošloj godini zabeleženo je slabljenje domaće valute od 10 procenata. Kurs dinara je naglo oscilirao, što je posebno pogodilo građane koji imaju kredite, kao i privredu.

Neke računice pokazuju da su građanima zbog oscilacija kursa mesečne rate za stambene kredite skočile u proseku za oko 50 evra, a privreda je gubila milijarde dinara. Inflacija je dostigla 14,4 odsto umesto maksimalno planiranih 7,2 odsto. Rast cena na malo je premašio plan i prošle godine kada je inflacija iznosila 11,5 odsto.

Javni dug je od 2008. godine porastao za tri milijarde evra tako da će dug ove godine da iznosi čak 45 odsto BDP. Budžetom za 2011. godinu Vlada će za otplatu kamata na kredite da izdvoji 45 milijardi dinara, odnosno tri puta više nego u 2008. godini. Ako se zna da će za otplatu glavnice kredita da se izdvoji još 34 milijarde dinara, to znači da će iz srpskog budžeta ove godine za otplatu dugova biti isplaćeno 79 milijardi dinara. Za Vladu je loš podatak da je mnogo manje para u ovogodišnjem budžetu planirano da se izdvoji za privredu i investiranje!

Možda u tome leži razlog zašto je srpska privreda u teškoj situaciji? Statistika govori da privreda opstaje isključivo zahvaljujući kreditima koji će vraćati godinama. Preduzeća su 2010. iskazala gubitak od 89 milijardi dinara, koji je u odnosu na prethodnu godinu manji za 12,2 odsto. Vladu treba da zabrine podatak da je u 2010. godini u Srbiji bilo po prvi put, od demokratskih promena 2000. godine, više zatvorenih nego otvorenih preduzeća. U minusu je bilo 31.787

privrednika, a u blokadi računa se nalazi oko 70 hiljada preduzeća sa ukupnim dugom tih kompanija od oko 540 milijardi dinara. Od tih preduzeća u blokadi je 81 veliko preduzeće sa preko 30 hiljada zaposlenih.

Vlada premijera Cvetkovića nije ni najbolja u srpskoj istoriji kako premijer misli, ali ni najgora kako opozicija tvrdi.

Najveći problem Vlade je što je ona po karakteru tehnička, bez imalo političkog uticaja i snage.

Njen premijer je tehnokrata bez čvrste pozicije ili snažne funkcije u vladajućoj Demokratskoj stranci (DS) predsednika **Borisa Tadića**. Sam Mirko Cvetković, osoba bez leaderske harizme i političkog uticaja, nije uspeo da se nametne kao autoritet u zemlji. U javnosti se stekao utisak da je premijer izvršilac odluka koje su se donosile na drugim mestima. Vladajuća koalicija nije ni pokušala da u javnosti izgradi predstavu da Vlada i premijer odlučuju o važnim pitanjima. Predsednik Republike, kao i lideri drugih stranaka vladajuće koalicije, često su u javnosti preuzimali nadležnosti Vlade i tako dodatno urušavali njen ugled. Posledica ovakvog ponašanja je nizak rejting Vlade. Naravno, istine radi, mora se istaći da je svetska ekonomska kriza dodatno otežala položaj Vlade i sprečila je da sprovede mnoge planirane projekte.

Ipak, činjenica je da se Vlada nije snašla i nije ponudila građanima odgovore na probleme sa kojima žive. Upravo zato, prema jednom istraživanju javnog mnjenja koje je urađeno u februaru ove godine više od 73 odsto građana smatra da Srbija ide u „pogrešnom pravcu“. Još porazniji podatak za Vladu je da svega 9 odsto građana Srbije veruje da će ekonomska situacija u narednih godinu dana biti bolja za razliku od 73 odsto građana koji veruju u pogoršanje. Mišljenje građana o sposobnosti Vlade je još poraznije za vladajuću koaliciju - više od 87 odsto građana veruje da Vlada nije u stanju da izađe na kraj sa ekonomskom krizom u kojoj se zemlja nalazi. Problem sa rejtingom nema samo Vlada, već i njen premijer Cvetković. Prema istraživanju, 28,7 odsto građana veruje da on dobro radi posao nasuprot 50,7 odsto koji smatraju da posao ne radi dobro. Zanimljivo je da svoj stav o radu premijera nema čak 15,2 odsto građana, a da 4,4 odsto nikada nije čulo za njega.

Srbija se nalazi na manje od godinu dana do izbora i jasno je da je loš rejting Vlade problem za vladajuću koaliciju. Jednostavno, slab rejting Vlade će se odraziti i na rejtinge stranaka koje je čine. Male stranke koje učestvuju u radu Vlade neće moći sebi da dozvole da Vlada u kojoj skoro ništa ne odlučuju utiče na njihov budući izborni rezultat.

U takvoj situaciji skoro da se može predvideti ponašanje **Mladana Dinkića** i njegove stranje Ujedinjeni regioni Srbije (URS, nekada G17) koji ne učestvuje lično u Vladi iz koje je izbačen u februaru ove godine, a čiji ministri učestvuju u njenom radu. Malo je nade da Vlada u takvoj situaciji može da popravi svoj rejting i možda u tome leži odgovor na pitanje zašto je u Srbiji skoro prećutana njena godišnjica.

U takvoj situaciji sudbina Cvetkovićevog kabineta je više nego predvidiva. Jednostavno, Vlada će biti idealan žrtveni jarac za vladajuću koaliciju. Tako je to u politici - The show must go on.